

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt V. Quod neceßitate quadam, sed voluntaria, homines sub diabolo captiui & serui remaneant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

cusani in violandis deorum simulachris, impunitam insolentiam: qua detracto Ioui Olympio magni ponderis aureo amiculo, laneoque pallio iniecto, irridens dixerit, Æstate graue esse aureum amiculum, hieme frigidum: laneum autem ad vtrumque anni tempus aptius: qua rursus Epidauri Æsculapio barbam auream demi iussit, quod affirmaret non conuenire patrem Apollinem imberbem, ipsum verò barbatus conspici: qua item pateras & coronas & mensas aureas atque argenteas, è fanis deorum sustulit. veruntamen etsi debita ipse supplicia non exsoluerit, dedecore tamen filij, mortuum putant pœnas dedisse, quas viuus effugerat. Sed tantum exemplorum nostro huic instituto sufficiat.

CAPVT V.

Quod necessitate quadam, sed voluntaria, homines sub diabolo captiui & serui remaneant.

INFELICISSIMAM hanc sub mûdi principe seruitutem beatus Apostolus suis aliquando verbis expressit, Christianisque subinde (quoniam digna res erat) in memoriam reuocauit: Vos, inquit, cum essetis mortui delictis & peccatis vestris, in quibus aliquando ambulastis secundum seculum mundi huius, secundum principem potestatis aeris huius, spiritus qui nunc operatur in filios diffidentiae: in quibus & nos omnes aliquando conuersati sumus, in desideriis carnis nostrae: facientes voluntatem carnis & cogitationum, vehemeter autem ista Manichæi hæretici de ipso Deo dici contendebant, effrenemque linguam exerentes, ea Deo tribuebant, quæ solius sunt diaboli. At quamobrem, inquis, diabolum principem huius sæculi dixit? Eo quod (ait Chrysostomus) omnis ferè humana natura seipsam illi tradidit, omnesque illi spontè ac voluntariè seruiunt. Vnde ait Apostolus: Qui nunc operatur agitque in filiis diffidentiae, siue (vt aliorum habet

inter-

*Ad Ephesios
cap. 2.*

*In Epist. ad
Ephes. serm. 4.*

*Vide Chryso-
stomum &
D. Cyprianum.*

interpretatio) in filiis contumacibus & immorigeris Deoque incredulis: qui videlicet obstinatione malæ voluntatis, Euangelio credere & obedire recusant. Ideoque repudiâtes principem & auctorem libertatis Christum, tyranni iugo sese vtrò ac lubêtes subijciunt. Quid igitur mirandum est, si (quod alibi dixit) capti-
2. Timoth. 2.
 ui ab illo teneantur ad ipsius voluntatem? Quia iugum illud diaboli grauissimum, non vt sua volûrate subierunt, ita etiam excutere sua volûrate possunt. Consensu quippe nostro obligamur, sed Dei misericordia solius absolui-
 mur, vt enim cernimus in constituendis mundi huius regnis, electione quidem libera vnum fieri Regem: sed posteaquam is effectus sit & confirmatus, eius asperum & graue etiam, ferendum esse subiectis populis imperium: ad similem modum in hominis potestate initio quidẽ fuit, vt solius Dei sanctissima lege, ac leui suauisque eius imperio regeretur. At simulatque in diaboli potestatem vtrò se tradidit, in necessitatem conuersa voluntas est. Necessitatem sanè, qua semetipsum vi sua expedire atque illius è vinculis proripere præ imbecillitate non posset: sed
Isaie 57.
 esset, quemadmodum est apud Prophetam: Sicut orix illaqueatus, siue inclusa quæpiam fera, in quam delassatam cursu, & irretitam cassibus, irruunt venatores & canes. Esset idem nihilominus indignatione Domini plenus & increpatione dei sui: hoc est, peccatis & vitiis, ob quæ dignus esset increpatione & ira Dei. Non enim erat eiusmodi necessitas vt seruiret inuitus, nisi fortasse nõnullis in rebus, quæ possint non corruptissimæ menti, ingrata & improbâdæ videri. nam alioqui homine vitiato, & diaboli vinculis alligato, quid pronius ad illi seruiendum? quid promptius ad obsequendum? quid profusius & studiosius ad honorandum? Et ardens quidẽ atque indefessum seruiendi studium, quod etiam cibi potusque necessarij curam & cogitationem

*Isaie 44.**Isaie 57.**Isaie 55.*

tionem excluderet, in idolorum cultoribus Isaias expressit, cum cæcam illorum vesaniam, & cor ignorantia tenebris obrutum, pluribus verbis prosequitur: Faber ferrarius, inquit, lima operatus est; in prunis & malleis formavit illud, & operatus est in brachio fortitudinis suæ. Esuriet & deficiet, non bibit aquam & lassesset. Ac rursus: In multitudine viæ laborasti, neque tamen dixisti, Quiescam. Tanto videlicet ardore animi ad sacrilegos falsorum deorum cultus rapiebantur, Laudatum id quoque est in gēte Romana, quod ij qui primi fuere, tantamque rem publicam posteris virtute pepererunt, domi quidem parci essent, atque in amicos fideles; in supplicationibus verò deorū magnifici. Quin & Marcus Attilius Regulus, imperator populi, à Carthaginensibus ut rediret dimissus, peractis in Senatu quæ voluit, ad acerrimos inimicos suos, cum nemo cogeret, redire non dubitavit: ne suos deos, per quos iurauerat, offenderet. Cum autem suos deos ita vererentur, ut, ne in illos peccarent, grauissimis sese vitæ periculis exponerent; quid aliud quàm diabolo hosti suo capitali promptè libenterque seruibant? Omnes enim dij gentium dæmonia, Dominus cælos fecit. Denique his regentibus atque dominantibus, & ingenij viribus & corporis laboribus, & omni studio curaque sectabantur ea, quorum adeptione non locupletiores, sed egentiores; non beatiore, sed miseriore euadebant. Neque aut laborum magnitudinem fructus, aut merita præmium, sed supplicium sequebatur: & tamen vanitati alacriter seruibatur; si quispiam hoc reprehenderet, damnabatur. Cuiusmodi hominibus infelicitè, tamen libenter, imò verò tanto infeliciùs quanto libentiùs, vanitati, vanitatisque principi diabolo seruibantibus, dictum est à Propheta: Quare appenditis argentum vestrum non in panibus, & laborè vestrum non in saturitate? Et Christo quidem (ait Chry-

Chrysoſtomus) innumera bona promittenti, neque attendit quiſquam: illi verò nihil tale promittenti, ſed ingehennam demittenti, omnes ſeſe ſubijciunt, vltro- nei ſe ſubſternunt perquam acerbæ tyrannidi inexorabilis & intolerandi dæmonis: qui quidem cùm ſatis intelligat igni ſe addictū æterno, pertinaci ſtudio contendit quamplurimos habere, qui eadẽ ſecum cenſura damnentur. Hunc itaque Cyprianus tanquam in medium cum ſeruis ſuis proſilientem, Chriſtoque inſultantem, hoc modo fingit: Ego pro iſtis quos mecum vides, nec alapas accepi, nec flagella ſuſtinui, nec crucem pertuli, nec ſanguinem fudi, nec familiam meam pretio paſſionis & crucis redemi, ſed nec regnū caeſte illis promitto, nec ad Paradifum reſtituta immortalitate denuò reuoco: & munera mihi quàm pretioſa, quàm grandia, quàm nimio & longo tempore quaſita, ſumptuoſiſſimis apparatibus comparant, rebus ſuis vel obligatis in muneris apparatione vel venditis! Ac niſi editio honeſta ſucceſſerit, cõuitiis ac ſibilis eijciuntur, & furore populari nonnunquam penè lapidantur. Tales tuos munerarios Chriſte demonſtra, illos diuites, illos copioſis opibus affluẽtes. An in Eccleſia, præſidente & ſpectante te, eiufmodi munus edant, oppignoratis vel diſtractis rebus ſuis, imò ad caeſtes theſauros murata in melius poſſeſſione translatis? In iſtis muneribus hominum terrenis atque caducis nemo paſcitur, nemo veſtitur, nemo potus & cibi ſolatio ſuſtinetur: cuncta inter furorem edentis & ſpectantis errorem, prodiga & ſtulta voluptatum fruſtrantium vanitate depereunt. Illic in pauperibus tuis tu veſtiris & paſceris: tu æternam vitam operantibus polliceris, & vix meis pereuntibus adæquantur qui à te diuinis mercedibus & præmiis caeſtibus honorantur. Sic ille apud Cyprianum. Hęc igitur eſt infeliciffima ſeruitus, qua fit vt tyranno & hoſti animarum ſuarum, lubẽtes

In cap. 2. Epistolæ ad Ephesios.

Basil. in c. 10. Isaie.

Serm. de elemosyna.

*Homil. 4. in
post. ad Ti-
moth.*

obsequantur & seruiant peccatores. Non enim (inquit Chrysoſtomus) neceſſitate aut vi, ſed ſuadendo ac blandiendo effecit, vt illi gratas habeant eiufmodi ſeruitutes. Nam ſi quidē vi, non amore tenerētur, quamprimum ab ea ſeruitute reſilirēt. Quocirca illis iucunda eſſe videtur ea res quæ amariffima eſt; & amara iuſtitia, quæ dulciſſima eſt, ſi intimo ſenſu hauriatur. Ideo ergo lubentes obtemperant ac ſeruiunt non modò profundēdis rebus ſuis, verum etiam duris & aſperis quibusque perferendis: vſque ad id quoque quod eſt in hac impia ſeruitute ſupremum, vt illi diuinos honores deferant ſacrificiis offerēdis. Quæ enim gentes immolant (ait Apoſtolus) dæmonibus immolant, & non Deo. Atque hoc ipſa Chriſtiana religio patefecit, deos gentium eſſe immundiſſimos dæmones, qui ſub defunctorum occaſionibus animarū, vel creaturarum ſpecie mundanarum, deos eſſe credi cupiebāt: & quaſi diuinis honoribus iſdem que ſceleſtis ac turpibus rebus ſuperba impuritate lætabātur. Quorum ex immaniſſimo & impiſſimo dominatu, tum homo liber efficitur, cū credit, atq. ex fide illi ſe ſubmittit, qui præbuit ad exſurgendū tantæ humilitatis exemplū, quanta illi ſuperbia ceciderunt. Quanquam & hæretici & ſciſmatici, qui ſe in Chriſtum credere, ei que ſeruire verbo profitentur, re autem vera diabolo ſeruiunt, nouæ ſtudio religionis, non paulo ſæpè quàm nos, & in exequendis ſuis diligentiores, & in propugnandis vigilantiores, & in iis perpetiendis quæ illorum gratia cogantur pati, fortiores eſſe alacriores que videantur. Quorum legūtur prodigioſa ieiunia, patrimoniorum profuſiones, vigiliarum que labores: nempe vt diabolo duci ſuo, & erroris ſecefſionis que auctori ſeruiant, qui pro ipſis nihil eſt paſſus, hæc vltro ac ſedulò faciunt; quæ Chriſti amore non facerent, qui pro ipſis eſt mortuus. Quin & ſæpenumero rectè credentium per aliquas

quas cupiditates corda sibi patefacta & permiffa ex-
 agitat. Quemadmodū enim auis (ait Chryfoftomus)
 eū nō toto corpore, fed vno tantū pede capta tenea-
 tur, in poteftate eius eft qui laqueum tetēdit: ita & nos
 cū vitæ & fidēi peruerfitate capi valeamus, fi vita fo-
 lū oberrauerimus, in ius diaboli labimur. Nimirum
 nesciebat hoc Chryfoftomus, quod poſtea Calvinus
 confidentiffimè docuit, vinci nunquam vel opprimi à
 diabolo fideles poſſe, nec eorum in animas permitti
 Satanae regnū, fed impios duntaxat & incredulos, illi
 gubernandos tradi. Quafi non Dauidem Regem pro-
 ſtrauerit ac vicerit, cū eius impulſu numerauit ille
 populum, iramque Dei in ſe ſuosque hoc ſcelere pro-
 uocauit. Cū ergo hoc euenerit, vt & fideles aliquos
 ſub iugū mittat, quæ tum illius frequenter vis imperij?
 quæ promptitudo ſimul ei ſeruiendi cura que cōſpici-
 tur? Documento eſt vnus omnibus proditor Iudas:
 Accepta enim buccella exiuit continuò, & tanquam
 furore correptus exiit de domo, curſim ad opus dia-
 boli properans: morboque auaritiæ victus, & maligni-
 tatis patrem iam in corde circumferens, nec quò noctu
 quidem ruit conſiderat. Tenebroſa enim quædam nox
 impiæ cupiditatis in profundum inferni eum demer-
 gebat. Ideoque vel quaſi ceruus (vt eſt in Prouerbijs)
 ad ſagittam properabat, vel quaſi canis ad vincula, aut
 ad victimam pecus, neſciens ſe in animæ ſuæ perni-
 ciam concito grefſu ferri.

Homilia 6. in
 poſier. ad Tō-
 moth.

Lib. 1. Inſtit.
 cap. 14. §. 18.

Cap. 7.

CAPVT VI.

*Quantavi diabolus in malum agat & impellat intrin-
 ſecus eos quorum corda poſſederit.*

MAGNAS prorsus, ait Cyrillus, ad imperandum
 eis quos omninò iam cepit, diabolus poſſidet
 vires, cogere videtur ad opus etiam nolentes, Timet,
 credo, ne morando pœnitentiæ locus detur: & quaſi à
 temu-

Lib. 9. in Ioan.
 cap. 19.